VALKI LÁSZLÓ

A BBC sajtószabadsága

VISSZHANG - XLVIII. évfolyam 9. szám, 2004. február 27.

Mindig örömmel tölt el, ha valaki egy kormányt védelmébe vesz a szokása szerint összevissza hazudozó és rágalmazó médiával szemben. Így nagy rokonszenvvel olvastam Frankl Gábor Sajtóterror Angliában? című írását (ÉS, 2004/8.). A szerző cikkében elégedetten nyugtázta, hogy a Hutton-bizottság a közelmúltban felmentette a brit kormányt és elmarasztalta a BBC-t. Néhány kérdést azonban Frankl szerintem még megválaszolatlanul hagyott, mégpedig a következőket:

Vajon be lehet-e vetni 45 perc alatt olyan tömegpusztító fegyvereket, amelyek valójában nem léteznek, sőt már jóval a háború előtt sem léteztek? Hallott-e a szerző arról, hogy a brit kormánydoszszéiból valami kimaradt? Nevezetesen az, hogy az egyetlen titkosszolgálati forrás szerint Szaddám csak akkor vetné be fegyvereit, ha megtámadnák, továbbá hogy az állítólagos tömegpusztító tölteteket csak rövid hatótávolságú, harcászati rakétákra szerelték fel? Tudja-e a szerző, hogy Tony Blair eredetileg 2002 tavaszára ígérte a dosszié közzétételét? Értesült-e arról, hogy a Downing Street szeptemberig legalább hat alkalommal küldte vissza a dosszié tervezetét a hírszerző szerveknek? Olvasta-e a szerző azt a kiszivárgott hírt, mely szerint a CIA óvta a briteket a 45 perc felemlítésétől? Hallott-e arról a szerző, hogy a CIA saját, nem sokkal később kiadott jelentésében nem is utalt rá? Tudja-e a szerző azt, hogy a dosszié "afrikai" (nigeri) urániumbeszerzésről szóló állítása közönséges hamisítványon alapult? Emlékszik-e a szerző arra, hogy a Blix-bizottság kereken százhúsz, a háborúzó amerikai és a brit katonák pedig ötven napig keresték a tömegpusztító fegyvereket, és David Kelly csak ezt követően tájékoztatta a 45 percről a BBC riporterét?

Olvasta-e egyáltalán a szerző a Hutton-bizottság jelentését? Például annak megállapítását, hogy a "spin doctor", Alastair Campbell a hírszerzőket arra kérte: a dosszié a lehető legerőteljesebb szavakkal szóljon a Szaddám tömegpusztító fegyverei által gyakorolt fenyegetésről? A Hutton-jelentés szerint a Downing Street több ízben írásban is javasolta a "hírszerzés közös bizottsága vezetőjének a szövegtervezet néhány helyen történő módosítását". A jelentés leszögezte: "nem lehet teljesen kizárni a lehetőséget, hogy a miniszterelnök kívánságai... tudat alatt befolyásolták a hírszerzés közös bizottsága... tagjait, és emiatt a dosszié néhány helyen valóban erőteljesebben fogalmazott, mint egy átlagos hírszerzői értékelés". Továbbmenve, olvasta-e a szerző a BBC lemondott vezérigazgatójának az invázió kezdetekor Blairnek küldött, utólag nyilvánosságra hozott magánlevelét? Amelyben Greg Dyke arról panaszkodik Tonynak, hogy a miniszterelnök és kommunikációs munkatársai folytonosan bírálják "a BBC egész tevékenységét - a rádióadásokat, televíziós riportokat, az on-line szolgáltatásokat -, mert azok nem támogatják minden esetben nézeteidet"?

El tudja képzelni a szerző, hogy Adrew Gilligan informátora valóban csak David Kelly lett volna? Frankl bizonyára emlékszik arra, hogy Gilligan csak Kelly öngyilkossága után nevezte meg őt egyetlen forrásként, akkor, amikor a szakértőnek ez már keveset árthatott? Feltételezi Frankl, hogy a BBC a korábbi parlamenti meghallgatások vagy a későbbi Hutton-vizsgálat során mást is megnevezett volna informátorai közül, akiknek ezzel természetesen kitekerte volna a nyakát? Ezek után még mindig úgy érzi a szerző, hogy az egész BBC csak egyetlen emberét, Gilligant állította rá a brit háborús szerep figyelemmel kísérésére, és amúgy fogalma sem volt arról, hogy mi történik Nagy-Britanniában?

Valki László